

Russische poppetjes

Jos PIERREUX

**RUS  
SIS  
CHE**

**POP  
PET  
JES**

Uitgeverij  
**VRJ  
DAG**

*Wat vindt u van dit boek? Vertel het ons  
@vrijdagboeken met #vrijdagboeken*

*'... Er bestaan winnaars en er zijn verliezers.  
Sommigen accepteren, and'ren zijn kniezers.  
Weet dat je sterft en dra wordt vergeten.  
Het geeft niet of je at of werd gegeten...'*

Pierre Ux, fragment uit *Matroesjka's*, 1976.

© 2021 – Jos Pierreux & Uitgeverij Vrijdag  
Jodenstraat 16, 2000 Antwerpen  
www.uitgeverijvrijdag.be

Omslagillustratie: 'La petite parade collection M.M.' (Memento Mori),  
Luc Claessens  
Omslagontwerp: Mulder van Meurs, Amsterdam  
Vormgeving binnenwerk: theSWitch, Antwerpen  
Foto auteur: Michel Follet

NUR 332  
ISBN 978 94 6434 002 0  
e-boek  
ISBN 978 94 6134 003 7

*'Ik stond half buiten de werkelijkheid,  
redde het niet, redde het wel.  
Deed wat schrijfwerk.  
Maar om nu te zeggen dat het ergens toe diende, bwah.'*

Pierre Ux, *Zijn leven*.

Niets van deze uitgave mag door middel van elektronische of andere middelen, met inbegrip van automatische informatiesystemen, worden gereproduceerd en/of openbaar gemaakt zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

**In memoriam LEOPOLD LIPPENS (1941-2021):**

De man die zo speciaal was dat ik hem niet hoefde te verzinnen.

**WANT:**

**NIEMAND IS ONSCHULDIG.**

**NIET JIJ – MAAR ZEKER OOK IK NIET.**

**NIEMAND IS ONSCHULDIG.**

**EN, WEET JE,**

**SCHULD OF ONSCHULD?**

**HET KAN NIEMAND WAT SCHELEN.**

## Proloog

Toen ze hem telefoneerde, was mams zes maanden dood.

Ze had een klassieke begrafenis gekregen.

Met bloemen op de kist en een Amerikaanse lijkwagen. Snotterende aanwezigen.

Zijn blauwe uniform was nieuw en paste goed, zijn riem en schoenen roken naar vers leer. Er stak een bloem in het knoopsgat van zijn revers. Een anjer. Mams hield van anjers, meende hij zich te herinneren.

Er waren neven en nichten, ja, zelfs ooms en tantes die hij niet kende. Anderen zag hij jaren geleden voor het laatst. Bij leven was mams geen familiejunk.

Iedereen keek naar hem. Hij probeerde zich onzichtbaar te maken, maar op de begrafenis van je eigen moeder lukt dat niet.

Van tante Rita kreeg hij drie klinkende zoenen.

Was zij niet degene die een tijd iets had met een getuige van Jehova? Hoewel die affaire nooit exclusief was en die man uiteindelijk toch voor z'n gezin koos? Tante Rita zei: 'We zijn tijdelijk. God heeft ook Isabella gemaakt om haar nadien weer bij zich te roepen. Nu waakt zij over jou.'

A-mén.

De maatschappij kent te veel goden en te weinig stielmannen. Dus had Jezus beter de schrijnwerkerij van vader Jozef overgenomen dan mordicus Zijn leer te verkondigen. Want wat een kruis was dat gebleken!

Toch dacht hij over de woorden na. Want tegelijk eeuwig slapen én waken vond hij een curieuze gedachte.

Troostend als poëzie.

Toen ze stierf woog zijn moeder zesennegentig kilo en mat een meter tachtig.

Hoewel ze altijd beweerd had dat ze lijnde en kromp, tilden de dragers zich een breuk aan haar buitenmaatse doodskist.

Mams' oudere broer was klein en pezig. Daar was een andere vader aan te pas gekomen, dacht hij zo. De man stelde zich voor als Ome Freddy. Hij heette hem welkom. Volgens zijn moeder had Freddy een tijdje op zo'n gevangenisboot gezeten die de Belgen van de Nederlanders in huur hadden. Vandaar dat accent!

'Sneu dat we elkaar in deze omstandigheden voor 't eerst ontmoeten.'

'M'n moeder was...'

'Je moeder was een twistzieke klappei. Ontken het maar als je wil.'

'Ik wou...'

'Je hoeft je niet te excuseren. Er is veel tussen haar en mij gebeurd. Shakespeareaans drama in meer dan twintig bedrijven. Ik weet best wel hoe Bella kon zijn.'

Altijd wanneer mams die bijnaam hoorde, stooft ze op. *Denken die open dat ik een koe ben?* Dood als ze was, reageerde ze deze keer niet.

'Je hebt toch voor voldoende drank gezorgd?'

Hij voelde een aanwezigheid achter zich.

Hij draaide zich om en zag dat het mams' jongste zus was. Ze had zich in een mantelpakje met brede schouders en een korte, nauwe rok gewurmd. Hoewel ze qua leeftijd nipt zestig plus was en qua gewicht ruim anderhalve keer. Haar outfit was zwart, dat wel.

Tante Renilde.

'Kijk nu toch eens,' zei ze. 'Wat een man ben jij geworden! Strak in het pak!'

'Het Leger des Heils heeft ook een uniform,' zei Ome Freddy

terwijl hij spontaan zijn hand op de onderrug van zijn zus deponeerde, daar waar die overging in een fameuze S-bocht. Tante Renilde voelde de aanraking niet of maakte geen bezwaar.

'Ik ben bij de politie. Lokale recherche.'

'Aha, de jongen is belangrijk nu,' knikte tante Renilde.

'Een rockster!' beaamde Ome Freddy. 'Ik zie hem de Bende van Nijvel nog oprollen.'

Ook over haar uitvaart had zijn moeder tegenover hem wensen geuit.

Dat was toen ze nog niet wist of de behandeling die de oncoloog had gestart succesvol zou blijken. Het was een eeuwigheid geleden, mama zat onder de benzodiazepines en er was niemand anders bij dat gesprek aanwezig geweest.

Dus had hij besloten dat iedereen zich na een laatste begroeting in besloten kring meteen naar de begraafplaats moest begeven. De kerkdienst werd geskipt. Hij vroeg zich – niet ten onrechte – af of de meerderheid van de familie wel wist hoe ze zich tijdens een mis moest gedragen.

De lijkwagen werd gevolgd door een rij auto's. Veelal zuinige middenklassers van een paar generaties geleden. De exclusiefste was een Range Rover TDV8. Amper opties, matig onderhouden, hooguit 10 tot 15K en, aan de reclame op de zijkant te zien, op kosten van het bedrijf.

*Remy's Grote en Kleine Dakwerken.*

Remy was een verre, verre achterneef die een polo droeg met het logo van Lacoste waarvan de krokodil de verkeerde kant uitkeek. Zijn kapsel vergde voorzeker nóg meer onderhoud dan de Franse tuin waarop het leek.

De gemeente stuurde een afgevaardigde.

Die stond aan de ingang van het kerkhof de stoet op te wachten. Met zo'n witte bloemenkrans in haar armen leek het alsof de vrouw een loopwedstrijd had gewonnen – of degene opwachtte die het eerst over de meet kukelde.

Hij herinnerde zich deze dame van de psychologische testen bij zijn aanwervingsprocedure. Omdat ze hem niet evenwichtig genoeg vond, had de trut zich tegen zijn indienstneming uitgesproken. Of gaf zijn medische geschiedenis de doorslag? Nou ja, andere leden van het selectiecomité – de meerderheid – hadden vóór gestemd, dus haar mening deed er niet toe.

‘Mijn deelneming,’ prevelde ze toen hij haar bij het passeren een slappe hand schudde. ‘Hoe gaat het met je?’

*Goed.* ‘De nachten duren eindeloos.’

‘Als je niet slaapt, droomt iemand anders je dromen,’ zei ze, terwijl ze hem aankeek.

*Net Boeddha in bijberoep, dat wijf.*

Op de binnenzijde van haar arm prijkten letters. Naar het schijnt een van de pijnlijkste plekken waarop een zoemende naald kan losgaan.

### **S A M**

Het intrigeerde hem toen en ook nu kreeg hij het beeld maar moeizaam uit zijn gedachten. Het kon de naam van haar vriendje zijn, van haar vriendin, van een zoon of van een dochter.

Dat hij die gendergelijkheidsshit serieus nam, was een must in zijn nieuwe functie – dat had men hem laten verstaan. En daartoe was hij bereid.

Helaas, telkens als hij erover nadacht, moest hij de betekenis van het woord opzoeken.

Was het om de tattoo te verbergen dat de dame vandaag haar jas aanhield? Ze legde de rouwkrans op de kist. Hij probeerde te lezen wat op het lint stond.

Omdat de wind met het bandje speelde, lukte dat niet.

Hij hield een korte toespraak.

De speech stond op een A4'tje dat hij uit de achterzak van zijn kostuumbroek trok. Mama si, mama sa en een anekdote.

Grind knerpte onder ongedurige voeten.

Iemand lachte, iemand kuchte, iemand snotterde, iemand zuchtte.

Hij hield zijn blik op het spiekbriefje, maar zag wel hoe tante Renilde met een zakdoek haar zwartgestifte ooghoeken depte.

Ome Freddy, die nog steeds tegen zijn zus aan plakte, probeerde ongezien op het schermpje van zijn iPhone te turen die hij in zijn ene vrije hand hield.

De kist werd met een gevlochten touw neergelaten.

Met een schepje dat de begrafenisondernemer hem aanbod, gooide hij een kluit aarde op de kist. Zijn ogen schoten vol tranen, maar zijn wangen bleven droog. Bij het bukken kraakte zijn riem.

Een eerste plooi in het leer!

Nadien volgde de koffietafel in het salon van De Zandbank.

Op een lange tafel lagen, mooi opgetast, broodjes, gebak en stukken taart. Hij dronk koffie, zo zwart dat zijn hart van twee koppen tekeering als een dertigtonner met een klapband. Ook maakte de koffiemachine een hels lawaai.

Er waren zes soorten bier: Cristal Alken, Jupiler, Carlsberg, Leffe, Witte Hoegaarden en Bruine Corsendonk.

Drie flessen sterkedrank van honderdvijftig centiliter: Gordon's Gin, Jack Daniel's en Bols.

Er was port.

Oh ja: er was ook een karton cava. Aldi's Gran Livenza.

Neven en nichten trokken meteen na het aperitief naar buiten. Gingen ze nu al weg?

Helaas, ze schudden sigaretten uit hun pakjes en namen een rookpauze.

Hij hoopte dat ieder van hen het kalmpjes aan zou doen met de drank, wat achteraf een optimistische gedachte bleek.

*Alcohol is niet gemaakt om te laten verdampen.*

Al bij al keek hij met voldoening op de begrafenis terug.

Hoewel de dood van mams hem erg uit zijn evenwicht had gebracht, had hij overal aan gedacht en rekening mee gehouden.

Precies zes maanden later belde zijn moeder hem op.

**E  
E  
R  
S  
T  
E**

**DECIMAAL**



## Starting is the hardest part

*Neem nu je geboorte.*

*Was dat het begin van je bestaan, denk je?*

*Of begon je te leven toen je je eerste woord sprak,  
je eerste stap zette  
of voor het eerst op de pot zat?*

*Het kan. Het kan allemaal.*

*Sommigen beginnen pas aan hun leven  
op het moment dat ze wees worden.*

*Er is niet zoiets als de start des dingen.*

*(Uit: Het Grootboek der Decimalen: Eigen vermogen)*

## Hoofdstuk 1

Antoniemen zijn woorden met een tegengestelde betekenis.

Dood is het tegenovergestelde van levend. Zo zijn er voorbeelden zat: open/dicht, binnen/buiten, eb/vloed.

Met relatieve begrippen is het uitkijken. Neem nu 'groot' en 'klein'. Vergeleken met een olifant lijkt een muis klein. Maar als je er een mier bij denkt, lijkt het knaagdier met de spitse kop plots weer enorm.

De muis is dus zowel het een als het ander, tegelijk groot én klein, waardoor bijvoeglijke naamwoorden het omgekeerde worden van zichzelf.

Iets is altijd duidelijk tot je het nader onderzoekt.

Geluk versus ongeluk. Ook zo'n instinker.

Het eerste moet je afdwingen. Het tweede overkomt je.

Isidoor Colpaert was zestig toen hij zijn droomstekje op het Rubensplein kocht.

Eindelijk betrok hij in de casinobuurt een flat met terras en frontaal zeezicht, twee – weliswaar piepkleine – slaapkamers met douchecabine en wastafel, en ook een woonkamer met kitchenette en een aparte zithoek.

Wat je niet in de schoot geworpen krijgt, moet je forceren. Een hartklep, de veertig beste jaren van zijn leven en zijn huwelijk offerde Isidoor op het altaar van de god van het kapitalisme. Bloed, zweet en tranen om tachtig vierkante meter te bekostigen.

Van afdwingen gesproken.

Nu was Isidoor iets overkomen en het was zeer de vraag of hij nog verder van zijn luxe zou kunnen genieten.

De gepensioneerde man werd in kritieke toestand aange troffen.

Het Verzetsplein ligt in de hoek die de Koningslaan met de Meerminlaan vormt.

Deze weinig spectaculaire, driehoekige ruimte dankt zijn naam aan het verzetsmonument: de Gedenksteen voor het Geheime Leger en de bevrijding door de Canadezen. De bodem is er verhard met graniet. Een grondfontein spuit wisselende waterstralen. Rondom staan bankjes.

Op een ervan zat Isidoor.

Bejaarden die een tukje deden, zag je op het pleintje vaker. Er stond evenwel een gure wind en het lichaam nam een onnatuurlijke houding aan. Scheef. Onderuitgezakt.

Een glazenwasser kwam voorbij en groette. De bankzitter reageerde niet. Zijn hoofd zat verborgen in de rechtopstaande kraag van zijn jas.

De glazenwasser nam het plaatje in zich op en aarzelde. Zijn eigen vader hadden ze aan de keukentafel gevonden. Uiteindelijk had het geluid van de televisie de aandacht van de burens getrokken. Hartaderbreuk. Misschien, indien eerder hulp was opgedaagd... Vader Valère had een waardiger afscheid verdiend, zeker weten.

De veertiger keerde op zijn schreden terug.

‘Meneer,’ zei hij. En toen dwingender: ‘Meneer!!!’

Hij gaf de bejaarde een por tegen de arm om diens aandacht te trekken. Er klonk een zucht en het lichaam zakte voorover. De glazenwasser kon de man nog net onder de armen grijpen voordat hij op de grond smakte.

Terwijl de hulpdiensten op zich lieten wachten, mat hij de pols. Hij voelde nauwelijks hartslag en merkte dat het slachtoffer bloedde aan het hoofd. Een donkerrode straal glibberde langzaam langs zijn kin omlaag. Een insect vloog op uit het bloed.

Af en toe klauwden de vingers van de man in het ijs. Daarbij stootte hij een diep en onregelmatig gegorgel uit.

Trachtte hij een imaginaire aanvaller af te weren? Wilde hij aantonen dat hij nog leefde? Of probeerde hij iets te zeggen?

Wat kon zo van belang zijn dat een bejaarde zich forceerde om het een onbekende alsnog mee te delen?

In de verte jankte de ambulancesirene.

Tot zover het goede nieuws.

De politie kwam ter plaatse vaststellingen doen.

Twee personen in uniform sprongen uit hun patrouillewagen. De ene het type dat beleefde lui een vamp noemen, de ander een militair uitziende inspecteur van rijpere leeftijd.

‘De man is duidelijk beroofd,’ zei Mariëtte nadat zij, naast papieren, in de portefeuille en op het slachtoffer niets van waarde had aangetroffen.

Inspecteur Pisters was voorzichtiger met het trekken van conclusies. Vooral omdat hij, na nadere inspectie, een briefje van vijftig euro uit een zijvak van de leren geldbeugel prutste. ‘En dit dan, Mariëtte?’

‘Dat dichtgevouwen bankje zagen de daders over het hoofd, duh.’

Vrouwen! Zijn Irma kon ook zo verrekt voorbarig en zelfverzekerd uit de hoek komen. ‘Een onderzoek is als een bos, collega.’

‘Hoezo, Daniël?’

‘Het spoor loopt nooit rechtdoor en dingen zijn niet altijd wat ze lijken,’ verklaarde Pisters. ‘De kreet die je hoort, is in werkelijkheid het geluid van een vogel. De vingers die je enkels grijpen, blijken plantenstengels. En in het duister neemt een boom gemakkelijk de vorm van een dreigende gestalte aan.’

‘Insinueer je dat ik overhaast te werk ga? Terwijl de conclusie voor de hand ligt?’

‘Toen ik pas bij de politie kwam, troffen vuilophalers om halfzes ’s ochtends een dertiger dood aan op het voetpad. Hij had niets bij. Geen horloge, geen geld en geen papieren. Aan de verwondingen te zien, concludeerden we dat hij het slachtoffer was van een uit de hand gelopen beroving. Het onderzoek liep

vast. Tot in een andere provincie iemand die aan de beschrijving beantwoordde als vermist werd opgegeven. Wat bleek? Het slachtoffer had in dancing Scoop een vrouw leren kennen. Ze trokken omstreeks drie uur naar haar appartement. Na de seks wou hij een douche nemen, maar er was geen warm water meer. De installatie was uitgevallen omdat vogels een nest op de afzuiging hadden gebouwd. Om dat obstakel te verwijderen, deed hij zijn trui en zijn broek aan, klom door het zoldervenster en flikkerde zo van het dak.'

'Merkte zijn date het niet?'

'Die viel na de bedgymnastiek in slaap en dacht 's anderen-daags dat haar onenightstand was opgekrast. Omdat de dode man voor haar deur werd gevonden, belden we bij de dame aan. Zij bleek niet eens zijn naam te kennen.'

Wat achteraf logisch lijkt, is eerder vaak onduidelijk.

Het was deze keer niet anders.

Was Isidoor Colpaert het slachtoffer van zinloos geweld of van een overval? Had een wagen hem aangereden en had hij zich, na dat vluchtmisdrijf, tot op het bankje gesleept waar hij werd gevonden? Had hij een beroerte of een bloeddrukval gekregen?

Bejaarde mensen kunnen zich bij een buiteling lelijk bezeeren. Veelal slikken ze bloedverdunners, waardoor ze veel sneller blauwe plekken ontwikkelen en bloeden als een rund. Een van de bijwerkingen is duizeligheid.

Verder onderzoek moest duidelijkheid brengen. In de ogen van politiespeurders is 'ongeval' immers het antoniem van 'misdaad'.

Op zoek naar inlichtingen trokken de agente en de inspecteur naar het flatgebouw waar Colpaert woonde. Voor ze naar binnen gingen, zei Daniël Pisters: 'Euh...' en wees naar het shirt van Mariëtte. De knoopjes waren opengesprongen, weer eens.

'Misschien moet ik toch een minimizer proberen,' zei de agente. In plaats van de sportbeha's die ze op het werk droeg.

Zwaartekracht is klote.

Het adres herbergde zes appartementen.

Daniël Pisters duwde met z'n schouder de gemeenschappelijke deur open. Het licht in de gang sprong aan.

Mariëtte drukte stevig op alle bellen.

'Politie Knokke!' Als ze een beetje haar best deed, kon de agente dwingend overkomen. 'Asap beneden verzamelen!'

De bewoners haastten zich naar de hal.

Daar luisterden ze ademloos naar Mariëttes mededeling. Nadien stelde Daniël Pisters een paar vragen.

Met geen van zijn burens scheen Isidoor Colpaert evenwel een speciale band te onderhouden. De man kwam en ging zonder anderen te informeren of zich te verantwoorden. Ze wisten niet of hij bezoek kreeg of vijanden had.

'Isidoor leeft op z'n eentje,' zei een dame van middelbare leeftijd.

Met haar opvallende bordeaux jumpsuit zoog ze de aandacht naar zich toe. Meer opwinding in dat pakje dan in het leven van de medebewoner, leek het.

Want Isidoor Colpaert was een eenzame man.

Het is in elke badstad een bekend fenomeen, maar in Knokke in het bijzonder: lui die naar zee verkassen, stellen vaak vast dat ze hun vrienden in het binnenland hebben achtergelaten en dat ze er niet of moeizaam in slagen om nieuwe, duurzame kennissen te vergaren. Hierdoor kunnen ze hun vreugde niet verdubbelen, hun verdriet niet delen, raken ze geïsoleerd en verstrikt in hun gevoelens.

Dat je waar zoveel mensen lopen geen vrienden maakt, voelt aan als een debacle. De ideale voedingsbodem voor een depressie.